

Ett nytt primatcentrum i Stockholm

av docent *Karl-Göran Hedström*

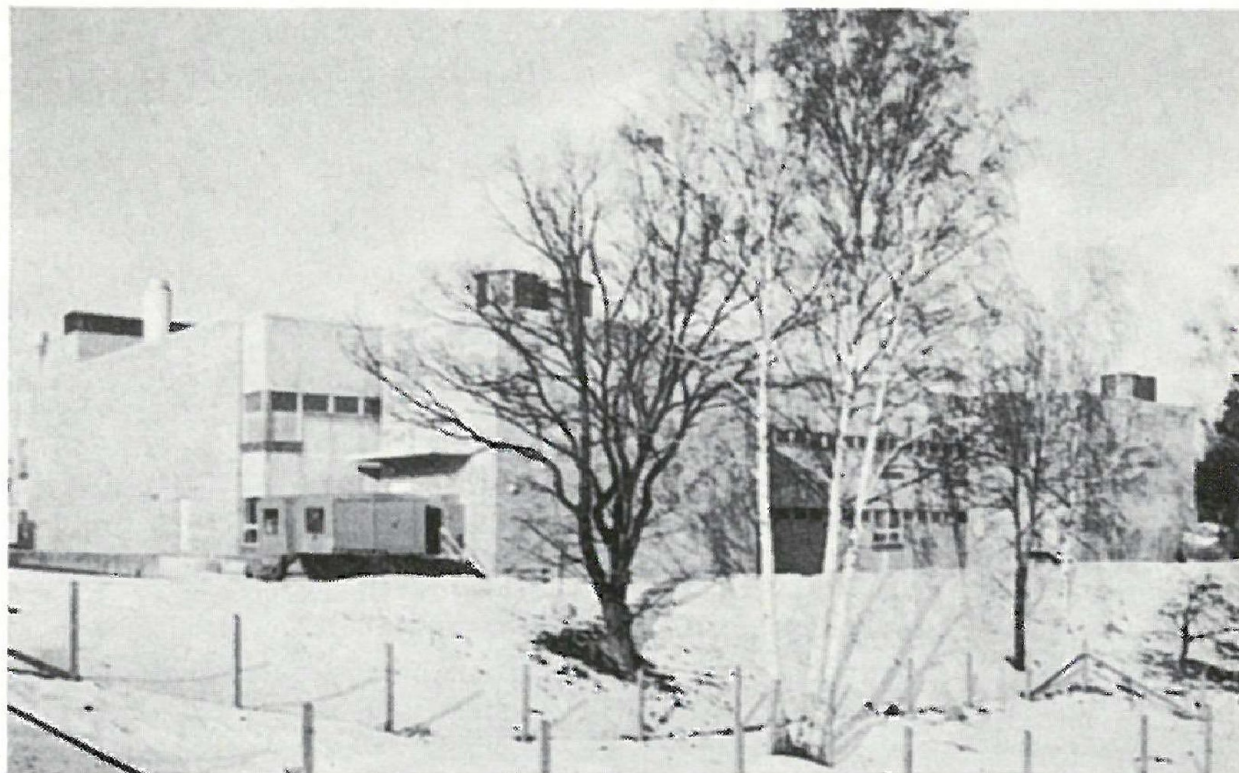
Statens Bakteriologiska Laboratorium (SBL), 105 21 Stockholm

År 1977 stod ett nytt djurhus för c:a 30 milj. kr. klart vid Statens Bakteriologiska Laboratorium (SBL) i Stockholm. Anledningen till att detta moderna och »exklusiva« djurhus kom till var bl. a. »Marburgolyckan« 1968 då flera människor dog på grund av en virusinfektion från nyimporterade apor. En möjlighet för Sverige att förebygga en liknande händelse var att bygga ett nytt hus för apor i stället för de bristfälliga lokaler som tidigare fanns. En annan tanke var att man med detta hus skulle skapa förutsättningar för en central karantän av apor för hela landets behov. Allt detta står omnämnt i handlingar under åren 1968-71 rörande planeringen av nya

djurhuset. Det tog ungefär 7 år att få huset färdigt.

Den moderna forskningen av idag på försöksdjursområdet ställer mycket höga krav på lokaler. Rummen i SBL:s primatcentrum har en hög internationell standard med komplicerad teknisk utrustning, bl. a. beträffande luftkonditioneringen och desinfektionen. Huset är uppdelat i olika riskzoner beroende på arten av arbete. Arbetsreglerna för handhavande av aporna är hårda speciellt för nyimporterade djur där riskerna för infektion från apa till människa får anses stora.

Primatcentrum innehar också en avancerad och modern forskningsutrustning för universellt arbete på



SBL's primatcentrum.



Djurrum.

primater. Det finns utrustning för kirurgi (röntgen), histologi, biokemi, virologi, bakteriologi, parasitologi och immunologi (elektrofores, ultracentrifug, spektrofotometer m. m.).

Primatcentrum har för närvarande en kapacitet på c:a 1000 apor. Det finns alltid c:a 500–600 apor i lager. De två huvudgrupperna av apor är *Macaca fascicularis* (cynomolgus) och *Cercopithecus aethiops* (vervet). Där finns också små grupper av *Saimiri sciureus*, *Aotus trivigatus* och *Cebus apella*, – Cynomolgusaporna importerar från Malaysia, Indonesien och Filippinerna medan vervetaporna kommer från Etiopien och Kenya. Aporna kommer direkt med flyg från respektive länder. På Arlanda flygplats hzmtas primaterna med en specialbyggd ambulans, som är lätt att rengöra och har rätt temperatur och fuktighetsprocent, vilket ger aporna en lämplig miljö.

De apor som lider av någon sjukdom vid ankomsten till primatcentrum i

Stockholm avskiljs från de övriga i gruppen. De sätts i ett speciellt sjukrum för intensivbehandling likartad den som ges till människa på sjukhus. Detta förfaringssätt har två effekter dels möjligheten att rädda sjuka apor, dels att förhindra dem från att smitta andra djur. De djur som dör obduceras varvid bakteriologiskt prov tages för att om möjligt fastställa infektionens art och därmed bana väg för en behandling av de andra aporna i samma importgrupp.

Primatcentrum i Stockholm tjänstgör som karantänscentrum för så gott som samtliga importerade apor i landet för vetenskapligt ändamål. För närvarande ges forskningsservice till 34 vetenskapliga institutioner i landet inkluderande de sex universitetsregionerna från Lund i söder till Umeå i norr. Vetenskaplig service lämnas dessutom till Åbo, Helsingfors och Oslo universitet. Dessutom har primatcentrum i Stockholm ett intimt samarbete med Folkehelsen i Oslo och Seruminstitutet i Köpenhamn.

Inom en mycket nära framtid finns risk för brist på apor på grund av utrotning. Detta kommer från en undersökning gjord av EG:s expertgrupp. För att möta denna apokris måste en rad länder starta en egen uppfödning, så att inte vaccinproduktionen och primatforskningen för framtiden äventyras. En framgångsrik uppfödning av cynomolgusapor har också startat i mindre skala vid primatcentrum i Stockholm vilket under föregående år gav 40–50 apungar. Med ekonomiskt stöd från svenska regeringen kan denna uppfödning ökas omkring 10 gånger eller mer då omkring 1/3 av rums-

kapaciteten i huset ännu inte är i bruk.

De växande problemen som nämnts ovan med risk för utrotning av apor gör det nödvändigt för en rad länder att i framtiden starta egen uppfödning. Uppfödningen kommer också att eliminera dödligheten på apor orsakad av transportstress i samband med importen av djuren. Några forskare har också funnit att vävnadskulturen är mindre infekterade med apavirus när kulturen emanerar från organ från egen uppfödning av apor. Egen uppfödning av apor är kanske en väg att minska risken för den fruktade B-virus infektionen på människor, som arbetar med primater?

Genom att bygga upp primatcentrum i en rad länder i Europa och på an-

dra kontinenter skulle möjligheter skapas att starta ett samarbete med cirkulation av avelsdjur för att förhindra inavel. Kanske skulle det vara möjligt genom forskningsarbete att uppnå resultat, som gjorde det möjligt att frysa aposperma och bygga upp spermabanker för att ytterligare minska risken för inavel. Ett primatcentrum skapar också möjlighet till ett mera intensivt användande av djur där flera forskare kan bruka samma djur. På detta sätt minskas således åtgången på apor samtidigt som forskningskostnaderna hålls nere.

Förhoppningen för framtiden är att det nya primatcentrum som finns i Stockholm inte blott skall utnyttjas av forskare från Norden utan även av gästforskare från andra länder.

PRÆCISIONS TERMOMETER

MC 8600

Batteridrevet kompakt model.
Mål: 30×75×90 mm.

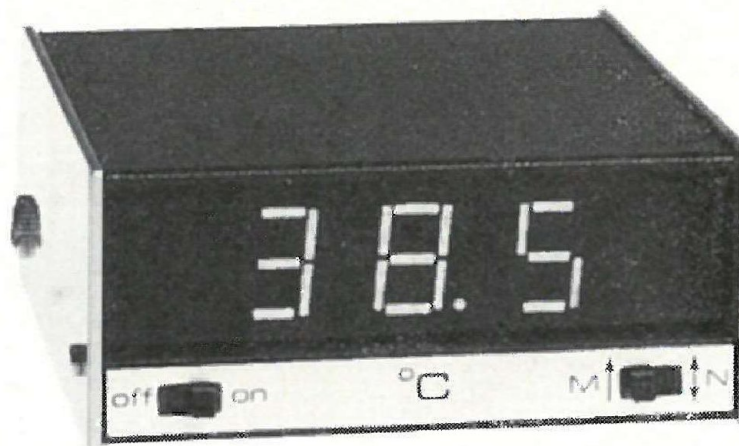
MC 8800

Nettdrevet — med fire indgange for kontinuerlig kontrol.
Kapaciteten kan forøges med omskifterboks, til f. eks. PYROGEN TEST.

MÅLEPROBER

Stort program til alle anvendelser, momentane og stationære.

løvrigt fuldt program af måleprober til alle kendte fabrikater.



MC 8600

EXACON[®] SCIENTIFIC INSTRUMENTS ApS

Kuldysen 13, 2630 Taastrup. Telefon 02 - 52 32 66